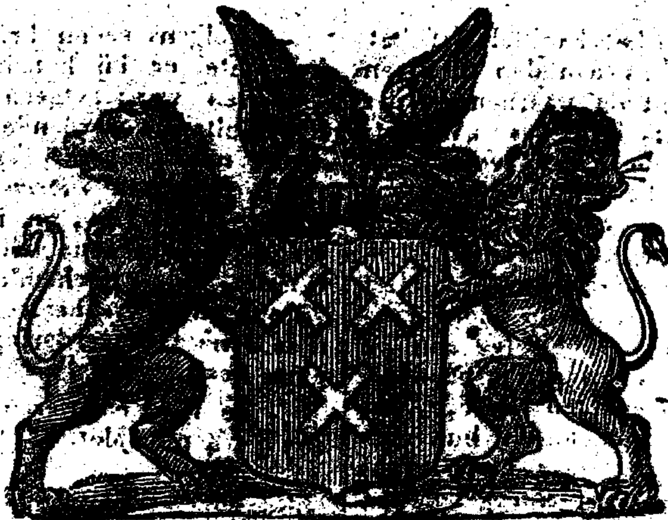
N°. 102 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Zondag en Maandag 29 en 30 April.

Frankrijk.

Parijs, den 26sten April.

De kamer der afgevaardigden heeft gisteren, [illegible] de wet betreffende de competentie der vrederegters, aangenomen. Bij eene der bepalingen in deze nieuwe wet wordt de kennisneming in zake van contestatie betrekkelijk de brevetten van uitvinding [illegible], aan de bevoegdheid der vrederegters onttrokken, moetende deze zaken voortaan voor de correctionele regtbank dienen.

Heden heeft de kamer over eene wet beraadslaagd betreffende de gebreken welke bij den verkoop of de ruilin van dieren, den koop kunnen vernietigen.

Men rekent dat de tegenwoordige zitting der kamer niet voor de maand julij zal kunnen ten einde geloopen zijn. Door de ongesteldheid van den minister van financien blijft de beslechting der rente-kwestie vooreerst hangende, daarna moet de zaak der spoorwegen ter sprake komen; daarna de Algiersche aangelegenheid, en eindelijk het budget, waar men wel is waar in de vorige jaren gewoon geworden is over heen te loopen, maar waarvan de discussie, naar men meent, dit jaar langer kan duren, dewijl het voor de eerstemaal is dat de tegenwoordige kamer, waarin zich een vijftigtal nieuwe leden bevinden, zich daarmede zal bezig houden.

In de bladen wordt thans een strijd gevoerd over de houding die het ministerie in de kwestie der rentevermindering, ten gevolge van de aan het einde der algemeene discussie door den heer *Molé* gedane verklaring, aangenomen heeft. De voorstanders der reductie zien daarin een geheele toetreding tot den maatregel; de ministeriele bladen daarentegen beweren, dat het bestuur zich tot niets verbonden heeft, dan dat het aan de beraadslaging deel zoude nemen, om hetgeen de ministers voor Frankrijks belang het beste achten voor te staan. Van den anderen kant blijft men verzekeren, dat de gedane verklaring van den heer *Molé* veel ongenoegen op de Tuilerien verwekt heeft; [illegible] aan het roer van zaken wilde blijven, genoodzaakt wezen zou zijne verklaring te wijzigen of in te trekken, en dat er voorts, sedert dit gebeurde, met den maarschalk *Soult* wederom over de eventuele zamenstelling van een nieuw kabinet was gesproken.

— Het gouvernement heeft, zegt men, de tijding ontvangen, dat de heeren *Las Cases* en *Baudin*, te Brest zijn aangekomen.

— In de Champs Elysées worden reeds de gewone toebereidselen voor de viering van 's Konings naamdag gereed gemaakt. Men gelooft nog dat de nationale garde in oogenschouw zal genomen worden. Een der departementale bladen spreekt bovendien van een groot feestmaal in de zalen van het kasteel van Versailles, waarop de officieren der nationale garde van het Seine-departement zouden genoodigd worden.

— Door de bladen der hoofdstad wordt thans de akte van beschuldiging tegen *Hubert* en zijne medeaangeklaagden medegedeeld. Deselve houdt echter in de hoofdzaak niets in dan hetgeen reeds in der tijd achtervolgelijk nopens den voorgenomen aanslag openbaar bekend werd.

— Gedurende de drie eerste maanden van het tegenwoordig jaar zijn in Frankrijk ingevoerd 7,776,112 kilogr. suiker, 8,847,781 k. ruwe katoen, 1,144,431 k. wol, 153,486,624 k. steenkolen.

— Het kapitaal der spaarkassen is, gedurende het eerste kwartaal van dit jaar, bij dat van het vorig jaar vergeleken, met 3,000,000 fr. vermeerd.

— De bijzondere briefwisseling uit Bajonne bevestigt het berigt door den telegraaf reeds gegeven, van den opstand van een deel der Navarresche en Guypazcoasche troepen tegen don *Carlos*. De provinciale partij, die tot behoud harer voorregten voor don *Carlos* de wapenen heeft opgevat en door wier bijstand het tot nog toe onmogelijk is geweest, om don *Carlos* uit de Baskische provincien te verdrijven, inziende dat eene langere volhouding van den strijd, in plaats van hare privilegien te bevestigen, de provincien geheel zou uitputten, wil nu, naar men zegt, zijne zaak opgeven om voor zich-zelve te zorgen, hetgeen, indien zulks verdere gevolgen heeft, voor don *Carlos* een geduchte slag zou zijn. De berigten omtrent het voorgevallene komen hierop neer: In den avond van den 18den vertoonde zich eene kolonne van 400 man, onder bevel van *Murragaray*, voor Verastegui, en proclameerde den volgenden dag aldaar de onafhankelijkheid van Navarre en Guypuzcoa. Deze troepen deden den eed van zich van don *Carlos* af te [illegible], die de oorzaak was van de rampen welke het land teisteren. [illegible] brigadier *Iturri*, van het gebeurde onderrigt, is met [illegible] Andoin vertrokken, maar door de onafhankelijkgezinden [illegible] en geslagen. De laatstgenoemden hebben eene junta te Verastegui opgerigt en hoopten op den bijval van het gewest. *Murragaray* is een man van 30 jaren, geboortig uit Artigariaga, welopgevoed en van een onbuigzamen aard. In 1836, [illegible] de verloopwelling van *Sabino Ladron*, later die van *Quesada*. Onder zijne aanhangers waren er velen, die zich aan de recrutering van don *Carlos* telkens door geldelijke opoffering hadden onttrokken. De door hem uitgevaardigde proclamatie is van den volgenden inhoud:

» Navarrezen, Guypuzcoanen!

» Sedert vijf jaren zweven de dood en de verwoesting over ons vaderland. Het in onze velden gestortte bloed is het bloed onzer broederen, van die braven, die door intriganten verleid en bedrogen, voor een vorst strijden wiens regten op de spaansche kroon zeer twijfelachtig zijn. Wat verlangt gij? waarvoor strijdt gij? voor wien? . . . *Vrede en voorregten!* deze moeten ons doelwit zijn. Zoo eerzuchtigen naar den troon staan, laat hen dien overwinnen. Navarra en de baskische gewesten, door zoovele banden van vriend- en bloedverwantschap, door zeden en vrijheden vereenigd, zijn van nu voortaan onafhankelijk. Van nu af zijn wij geen slaven meer van die ellendelingen, die gewoon zijn als heer te gebieden en zich ten koste van de armen te verrijken. Te wapen! . . . leve de onafhankelijkheid, den vrede, de vrijheid! onderweping aan het nieuw gezag.

» De kommandant-generaal, chef der onafhankelijkheid.

Murragaray."

— Volgens de jongste berigten uit Madrid, had het bestuur den chef van den staf van *Espartero's* leger, den brigadier *van Halen*, van dien generaal willen verwijderen, door hem tot tweeden kommandant van de provincie Madrid te benoemen. Volgens den *Eco del Comercio* had echter *Espartero* zich tegen het vertrek van zijnen chef van den staf verzet.

— Berigten uit het zuiden van Spanje houden, dat de gouverneurs in de steden Cadix en Malaga [illegible] hadden, eenige aanzienlijke personen om staatkundige redenen in verzekerde bewaring te moeten nemen.

— De binnenlandsche schuldbrieven hebben zich heden ter beurze niet zoo goed kunnen staande houden als de vorige dagen. Er liepen geruchten van verdeeldheid in het ministerie, dat sommige ministers hun ontslag hadden verlangd; men noemde den heer *Thiers* als degene die met de zamenstelling van een nieuw kabinet zou belast worden. De notering was heden (26): 5 pCt. 107,50; 5 pCt. 80 50; Nap. r. 100,70; Sp. Ardoin 21⅝; Port. 22⅝; Rom. L. 103¼.

Duitschland.

Frankfort, den 25sten April.

De heer *Flotwell* heeft, bij zijne terugkomst in Posen, terstond eene proclamatie in naam des konings uitgevaardigd, waarin Z. M. zegt, met groot misnoegen vernomen te hebben dat kwalijkgezinden het gerucht onder de ingezetenen verbreid hadden, dat hij willens zou zijn hen in de vrije uitoefening hunner godsdienst te belemmeren, en hun ten overvloede, verzekert, dat zijn ernstig voornemen is, hen, volgens het patent van 15 mei 1815, daarin ten volle te handhaven; terwijl al de gestrengheid der hem door God verleende magt diegenen treffen zal, welke het wagen mogten dezen toestand te veranderen, hen door valsche voorstellingen in hun vertrouwen op zijn koninklijk woord te doen wankelen, en de liefde en eendragt te verstoren in welke tot hiertoe, tot zijne vreugde, de onderscheiden christelijke gezindheden in zijne landen met elkander geleefd hebben. » Vaart alzoo voort – dus eindigt de proclamatie – in uwe kerken uwen godsdienst uit te oefenen, en bidt God met mij, dat de Almagtige alle zaden van wantrouwen en tweedragt uitroeije, welke booze bedoelingen of onverstandige, [illegible] dwalende ijver onder u zoude pogen te verbreiden."

— Het *Frankfurter Journal* deelt thans den brief door het Keulsche domkapittel, den 20sten Februarij naar Rome gezonden, in zijn geheel, zoo wel den oorspronkelijken latijnschen tekst als eene duitsche vertaling mede. Het kapittel betuigt daarin zijn diep leedwezen van door zijne openhartige mededeelingen wegens het met den aartsbisschop voorgevallene, aan Z. H. smart veroorzaakt en zijn ongenoegen verwekt te hebben. Het eenige waaromtrent het kapittel erkent gedwaald te hebben en waarvoor het des Heiligen Vaders vergeving inroept, is te hebben gesproken, waar [illegible] beter ware geweest; doch die dwaling was louter [illegible] zucht tot waarheid en pligt geboren. Toen het de zaak van den [illegible] schop en de waarachtigen, neteligen stand der [illegible] Z. H. bekend maakte, en naar het voorschrift van [illegible]

hem om vaderlijken raad vroeg, vermeende het kapittel dat het met deinzelden pligt streed om ook niet tevens aan den Heiligen Stoel bekend te maken wat hetzelve omtrent de waarneming der aartsbisschoppelijke functien vernomen had. Het was aan hetzelve toegeschenen, dat reeds de vraag op de lippen van Z. H. zweefde: » Wat weet gij van de leiding der kerkelijke aangelegenheden, en wat kunt gij betuigen?" en op die vraag niet te antwoorden, kwam hetzelve ongeoorloofd voor, want het mogt Z. H. niet verborgen blijven wat het aartsbisdom zoo zeer beroerde. Het kapittel was de eerbied niet vergeten die het aan zijn hoofd verschuldigd was, maar de nog engere banden die hetzelve aan de waarheid en aan den stedehouder van Christus op aarde bonden, wogen zwaarder in deszelfs schatting. » De meesten onzer," dus leest men verder in den brief, » hebben niet alleen hun vijftigste, maar ook het zestigste en zeventigste jaar huns levens bereikt, op welke jaren de hartstogten op rust zijn gekomen; van onze teedere kindsheid af aan, zijn wij in het katholijke geloof opgevoed en zijn de theologische regelen ons onderwezen door leermeesters op welke nooit de verdenking van dwaling gevallen is, en uit leerboeken waarop door alle katholijke godgeleerden het zegel is gedrukt; wij hebben ons van der jeugd af aan, met opregt geloof aan de heilige kerk en aan den Apostolischen Stoel, zooveel in ons vermogen was aan de dienst der kerk gewijd, en zullen weldra voor God rekenschap moeten doen. Daarom smart ons de gedachte zoo zeer, dat wij door eene dwaling Uwe Heiligheid zulk eene groote ergernis gegeven hebben, dat gij geloofen kunt dat wij van vrienden in vijanden veranderd en door verdachte grondbeginselen geleid zouden worden." De domheeren zeggen vervolgens dat zij zich, als getrouwe zonen, geheel en al aan de vaderlijke beslissing onderwerpen, en smeeken hem deemoedig, dat Z. H. niet alleen beter over hen denken, maar hun ook eene zachtere toespraak mogt doen toekomen, en hun den apostolischen zegen schenken.

— Den 19den dezer is te Weenen het verjaringsfeest van keizer *Ferdinand* kerkelijk-plegtig gevierd geworden. — De aartshertog *Stephanus*, zoon van den aartshertog Palatijn zou eerlang te Weenen komen, om zich in de vereenigde hofkanselarij bekend te maken met de behandeling der aangelegenheden van de oostenrijksche erflanden; zoodat men dacht dat de vroeger gekoesterde meening, dat Z. K. H. eens de plaats van zijnen doorluchtigen vader bekleeden zoude van grond ontbloot was.

De voorzitter der Bondsvergadering zal, naar men thans uit Weenen schrijft, die stad in het einde van deze maand verlaten. — De zoon van den franschen gezant te Weenen, graaf de *St. Aulaire*, die tijdelijk met de leiding der ambassade belast is, is met verlof naar Parijs gegaan; de baron *Langsdorf* is alzoo weder met het bestuur derzelve belast. — Naar men verneemt heeft het oostenrijksche bewind den onlangs in Dalmatie benoemden franschen consulairen agent het *exequatur* geweigerd.

Den 21sten dezer moest de nieuwe turksche gezant te Weenen, *Rifat*-bei zijnen plegtigen intogt in den Hofburgt houden, en zijne geloofsbrieven aan den keizer overhandigen. Deze muzelman scheen veel lust tot onderzoek te hebben. Onder de openbare instellingen die hij in de oostenrijksche hoofdstad reeds bezocht had, had de militaire genieschool vooral zijne belangstelling getrokken; hij had het onderwijs van alle klassen gevolgd en zelf een meetkunstig voorstel omtrent den bouw van eene bruggenboog opgegeven. Het gevolg van dezen gezant bestaat uit een 28tal jeugdige en schrandere Turken, die door den Sultan zeker met het oogmerk om naderhand in zijn rijk de plannen van hervorming meer of minder te helpen ondersteunen, naar een der beschaafdste steden van ons werelddeel zijn gezonden.

In de kathedraal van Milaan zal na Pinksteren geen dienst meer worden verrigt, daar dezelve voor de krooning van het oostenrijksche keizerpaar in gereedheid moet worden gebragt. Men heeft eene hooge verwachting van de pracht die in dezelve ten toon zal worden gespreid. — De meeste italiaansche vorsten zullen de plegtigheid der krooning bijwonen; in Turin worden daartoe reeds aanstalten gemaakt.

— In den nacht van den 11den op den 12den dezer maand is een groot gedeelte van eene der voorsteden van Klagenfurt door de vlammen verteerd; de krachtdadige hulp door het garnizoen betoond, was de oorzaak geweest dat deze ramp geene treuriger gevolgen gehad heeft.

Het marktvlek Dingelstedt in het Maagdenburgsche, is, eenige dagen later, mede door brand, grootendeels verwoest geworden, waardoor ruim drie honderd huisgezinnen van alles schier beroofd zijn worden.

— In een brief uit Rome van den 14den dezer wordt gezegd, dat de gebeurtenissen in Posen en Gnesen de aandacht aldaar in hooge mate tot zich trokken; men geloofde dat de Paus in deze aangelegenheid niet anders dan in de keulsche zaak zoude te werk gaan. Men verzekerde voorts in dit schrijven, dat de aartsbisschop *Dunin* in hoog aanzien bij den Heiligen Stoel stond daar hij door denzelven voor een ijverig katholiek werd gehouden. — Van het pauselijk vlugschrift omtrent de keulsche aangelegenheid was eene tweede uitgave binnen weinige dagen wederom geheel uitverkocht geworden. — De Paus had alle de plegtigheden der goede week in persoon verrigt; Z. H., die in zijn 74ste jaar is, bezit nog de volle kracht van ligchaam en geest. — Sedert vele jaren had men zoo veel bezoekers ter zake van het Paasch-feest niet te Rome gezien dan thans het geval was. Men hoopte dat het verleden jaar uit hoofde van het ongunstige weder, achterwege gebleven uitspreken van den pauselijken zegen van de *loggia* der St. Petruskerk en de illuminatie van den koepel dier kerk, dit jaar zouden plaats hebben.

— Volgens eenen brief uit Konstantinopel van den 29sten maart, heerschte er bij het bestuur, eene wanorde die grooter dan ooit te voren was; hetgeen een gevolg zoude zijn van de onlangs door den Sultan verordende nieuwe inrigting van het rijksbestuur, welke men geenszins geschikt voor den Turkschen staat oordeelt. — De broeder van *Petew*-pacha, *Emin*-Effendi, is te Varna onverwachts overleden, en is dus dien gewezen minister spoedig gevolgd. — Bij eene telling die kort na het uitbreken der pest te Odessa, aldaar gehouden is, blijkt dat die russische koopstad thans 73,023 inwoners heeft, en dat hare bevolking alzoo in *acht* jaren tijds eene vermeerdering van niet minder dan 17,000 zielen ondergaan heeft.

— Te Weenen waren den 20sten dezer genoteerd: 5 pCt. Met. 107¾; 4 pCt. Met. 101⅜; 3 pCt. 83¼; Bankactien 1461½.

Nederlanden.

Breda, den 28sten April.

Van Amsterdam wordt van gisteren geschreven: » Gisteren avond is de fransche schouwburg alhier met de tegenwoordigheid van Z. M. den Koning, van Z. K. H. den Prins *van Oranje*, vergezeld door Hoogstdeszelfs tweeden zoon, en van Z. K. H. den Prins *Frederik* der Nederlanden, vereerd geworden. Reeds vroegtijdig was de zaal door een talrijk en aanzienlijk publiek bezet, hetwelk de verheven bezoekers met de grootste vreugde en geestdrift begroette. De uitvoering van den *Postillon de Lonjumeau* liet weinig te wenschen over.

» Heden middag is er groot diner ten hove. Naar men verneemt, zal Z. M. gedurende Hoogstdeszelfs verblijf alhier in oogenschouw nemen de aangevangen belangrijke werken buiten de voormalige Haarlemmer poort en den aanleg tot den ijzeren spoorweg aldaar, benevens de daarstelling eener kapitale sluis en doorgraving van den Kadijk naar het Entrepôt-dok, en zoude Z. M. ook de werf van den scheepsbouwmeester *Boelen*, in de Bikkerstraat, op welke eene stoomboot getimmerd wordt, met een bezoek vereeren."

Naar men vernam zou het publiek der hoofdstad heden avond het genoegen hebben Z. M. andermaal in den stads schouburg te kunnen begroeten.

— De graaf *van Westphalen*, onlangs tot secretaris der pruissische legatie bij ons hof benoemd, is te 's Gravenhage aangekomen.

— Door Z. M. is tot procureur bij de regtbank te Rotterdam benoemd, de heer *F. C. Hirschmann*.

— Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken heeft aangekondigd dat de officiele uitgave van de wet op den overgang van de vroegere tot de nieuwe wetgeving thans is afgedrukt, en met den 1sten Mei aanstaande verkrijgbaar zal zijn tegen den prijs van 25 centen het exemplaar.

— Door den generaal-majoor *van de Poll*, directeur van 's Rijks stoeterij te Borculo, is ter kennis gebragt van alle belanghebbenden in dit rijk en die eigenaars zijn van merriepaarden die zoowel voor weelde als voor den landbouw gebruikt worden, dat genoemde stoeterij onlangs eene aanzienlijke uitbreiding bekomen heeft, door den aankoop van eenige zeer vermaarde echte engelsche volbloed-hengsten, die reeds in Engeland bij onderscheidene wedloopen belangrijke prijzen behaald hebben en hier te lande uitsluitend bestemd zijn tot verbetering en veredeling van het paardenras. De Directeur van het genoemde etablissement stelt, ingevolge art. 242 van het reglement, aan een ieder die er belang in stelt om zijne merries door deze edele hengsten welke in de onderscheidene provincien des rijks reeds verspreid zijn, te doen beleggen, daarvan de gelegenheid open. In dat gewest zullen tot dat einde de twee volgende hengsten, gedurende den dektijd van dit jaar, op het station Wijk verblijven: de hengst *Plunder*, engelsch volbloed, 5 jaren oud, donker bruin, klein kolletje, hoog 1,60 el, afstammende van den edelen hengst *Jerry*, en van de edele merrie [illegible], opgevoed en gekocht bij sir *James Boswell*; — [illegible] *Sussex*, engelsch volbloed, 9 jaren oud, hoog [illegible] donker bruin, afstammende van den edelen hengst [illegible] en van de edele merrie *Orville*, waarvan de eigenaar was lord [illegible], opgevoed bij lord *Egremont*; dit paard heeft in 1833, in een wedloop te [illegible] den koninklijken prijs van 100 guinjes gewonnen, tegen *Datura* en nog twee andere gerenommeerde paarden.

— Onder de belangrijke zaken, die bij de aanstaande opening van het hof van assises te Amsterdam zullen behandeld worden, behoort die van *Ch. Fr. Timmermans*, wegens bedriegelijke ontrooving van twee minderjarige kinderen aan hunne ouders, die van *Aris de Jong*, wegens diefstal door meer dan één persoon bij nacht, met geweldoefening en verwonding; die van *Joseph Rooijmans*, beschuldigd van aanslag tegen de [illegible] valsch [illegible]

— [illegible] van den 26sten April aan de *Avondbode*: » De openbare belangstelling is alhier sterk gevestigd op het aanhangige regtsgeding tusschen de Nederlandsche Handelmaatschappij en het etablissement der heeren *Paelinck* [illegible] *Tervaecke*. Van alle kanten is eene schaar van toehoorders opgekomen, zoo dat het lokaal der teregtzitting haar [illegible] bevatten. Het pleidooi van den heer Mr. *S. P. Lipman* [illegible] der meeste aandacht aangehoord, en heeft op alle [illegible] een diepen indruk gemaakt. Voornamelijk [illegible] voordragt om den ongunstigen druk [illegible] van een magtig handelsligchaam tegen [illegible] kunnen te weeg brengen, weg te nemen. [illegible] is de spreker aan het woord gebleven; terwijl de [illegible] in reconventie tot eene volgende audientie op den 9den Mei is vastgesteld geworden."

— Te Rotterdam is eergisteren, van wege de handelmaatschappij eene veiling van 23,498 kranjangs en kanassers Java-suiker gehouden, op welke deze gansche massa zeer willig is verkocht; terwijl, naar verzekerd wordt, veel tot de vastheid der prijzen is toegebragt door russische en pruissische kommissien.

— Laatstleden zondag den 22. dezer, is in het aan Londen grenzend kerspel Islington brand ontstaan ten huize van zekeren vuurwerkmaker *Cockerell*, waarbij drie der leden van zijn gezin jammerlijk in de vlammen zijn omgekomen, terwijl hij zelf, met zijne vrouw en een zijner kinderen, ter naauwernood gered is geworden.

Het Brusselsch blad, *le Commerce belge*, dat onlangs van een nieuw ter londensche conferentie ingediend plan tot schikking der hollandsch-belgische zaken, sprak, 't welk echter sedert van elders voor onwaar werd verklaard, behelst thans wederom het volgende:

» Een kabinets-koerier is gisteren van Londen gekomen, met depeches van den heer *van de Weyer* voor ons gouvernement. Na kennis van den inhoud genomen te hebben, heeft de minister van buitenlandsche zaken zich naar het paleis begeven, waar hij eene lange conferentie met den koning gehad heeft.

» Wij gelooven dat de inhoud dier depeches betrekking heeft op de jongste mededeeling door lord *Palmerston* aan onzen gezant gedaan, omtrent den mogelijken afstand van een deel van Limburg, aan Holland, volgens het traktaat der 24 artikelen toekomende, doch 't welk die mogendheid geneigd zijn zou aan België, tegen eene geldelijke schadeloosstelling, over te laten.

» Wij weten dat de heer *Lehon* het antwoord hierop afwacht alvorens naar Parijs terug te keeren, omdat er, behalve eene geldelijke schadeloosstelling, ook nog, naar het schijnt, eene militaire kwestie van nabuurschap met Pruissen zal te regelen vallen, daar er te dezer zake zoowel oppositie van de zijde van Frankrijk en Engeland aan den eenen, als van de Duitsche bondsvergadering aan den anderen kant schijnt te bestaan.

» Wij kunnen ter dezer gelegenheid verklaren, dat de heer *Lehon*, tijdens zijn verblijf te Berlijn, zich te dien aanzien heeft moeten uitlaten, en dat zijne reis naar Pruissen zoo min aan deze zaak vreemd geweest is, als hij van het Pruissisch kabinet zekere beloften moest trachten te verkrijgen, die men weldra hoopt verwezenlijkt te zien.

» De heer *Lehon* nu, is gisteren op het bureau van de buitenlandsche zaken geroepen geworden, waar hij eene conferentie met den ridder *de Theux* gehad heeft; vervolgens heeft onze gezant bij het Parijsche hof een gehoor bij den koning gehad, en men zegt dat hij thans op het punt is, om op zijn' post te Parijs terug te keeren."

— Bij een besluit van den 3den dezer heeft vorst *Leopold* de onlangs te Gent opgerigte naamlooze maatschappij voor het fabrikaat van vlaamsche linnens bekrachtigd. Van de 2000 aandeelen dezer maatschappij heeft de Bank te Brussel er voor 765 ingeschreven; de heer *Coghen* voor 200; de heeren van Hoobrouck-Moerens, van ... Coppens, ieder voor 200, en ... voor 140 aandeelen.

— De proceskosten in de zaak van den *Lynx* beloopen omtrent 5000 fr. De *Messager de Gand* kondigt aan, dat hij eene inschrijving ten voordeele van den uitgever van dat blad geopend heeft.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (27 April) waren genoteerd: Belg. 102⅛; O. Met. 106¾; Sp. Ardoin 18¼; Difered. 6, Nap. 23¾; Rom. L. 101; Certif. te Antw. 100; Bras. 77½. — Wissels. op Amst. en Rott. ⅜ pCt. pap. ½ pCt. kont. v.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — De in *Duitschland* als schrijfster algemeen bekende Johanna Schopenhauer, is den 17den dezer te *Jena* in 68 jarigen ouderdom overleden. Zij was in 1770 te *Dantzig* geboren. In 1831 zagen hare gezamenlijke geschriften in 24 deelen het licht; de herinneringen harer reizen in *Engeland*, *Schotland*, *Frankrijk*, de *Rhijnstreken* en de *Nederlanden*, bekleeden daaronder eene voorname plaats. — Te *Berlijn* zal nu binnen kort, waarschijnlijk ten deele door de persoonlijke bemoeijingen van Meijer Beer, die zich thans in die hoofdstad bevindt, diens opera, *de Hugenoten*, op den grooten schouwburg opgevoerd worden, de woorden dezer opera zijn in het duitsch door Mevr. F. Elmenreich, schrijfster van onderscheidene dramatische stukken, overgebragt. Bij de eerste voorstellingen zullen twee der tegenwoordig in *Duitschland* meest vermaarde zangeressen zich laten hooren: Sophia Löwe, die tot de duitsche opera te *Weenen* behoort en zich thans te *Frankfort* bevindt en Mevrouw Sabel, van den koninklijken schouwburg te *Dresden*. De genoemde opera zal eerstdaags ook te *Kopenhagen*, door een jeugdig dichter Hartmann, in het Deensch overgebragt, ten tooneele gevoerd worden.

Engeland. — In de geographische maatschappij te *Londen* van den 9den April werd gelezen een brief van den heer A. Erman te *Petersburg* van den 6den Maart ll., opzigtelijk den twijfel door eenige leden van het genootschap in eene vorige bijeenkomst geuuit omtrent de diepte van den bevroren grond te *Yakusk*, in *Siberie* (zie onzer 12 Maart). De heer Erman vestigt de aandacht van het genootschap op de opmerkingen door hem over dit onderwerp in het 2de deel van zijne reis rondom de wereld (p. 248 v.) gemaakt. De put te *Yakusk*, waarover de admiraal von Krusenstern een berigt had gezonden, bestond reeds toen de heer Erman zich in die stad bevond; zij had toen eene diepte van vijftig voeten, en zijnen thermometer in de klonten aarde, die naar boven gehaald werden steekende, dezelve tevens zorgvuldig buiten den invloed der atmospherische temperatuur houdende, had hij de kwik bestendig gevonden op — 6 Reaumur. De breedte van de gezegde plaats; merkt de heer Erman verder aan, is slechts 62° 1½' N. breedte; eene temperatuur op die plaats, lager zelfs dan de heer Scoresby aan het noordelijk gedeelte van *Spitsbergen* teekent, moest hem wel verwondering baren, tot hij die uit de waargenomene proeven gedurende verscheidene jaren, en uit zijne eigene, bevestigd zag. Uit de driemalen daags gedurende het jaar 1827 gedane waarnemingen bleek dat de lage temperatuur van den atmospheer, te *Yakusk* was — 5° 9' Reaumur, hetgeen zeer wel overeenkwam met de temperatuur door hem nabij de oppervlakte van den grond waargenomen. Bij strenge winters was de kwik aldaar gedurende drie maanden, in gewone twee maanden, lang bevroren. Naar hetgeen wij tot heden weten van de inwendige hitte van den aardbol, dus besluit de heer Erman, en dat bijeenverzameld is door den heer Delabeche in diens voortreffelijke verhandeling over de geognosie, neemt men 90 tot 100 fransche voeten voor de vermeerdering van 1° Reaumur aan. Ik geloof derhalve niet dat men den grond te *Yakusk* ontdooid zal vinden dan op eene diepte van 590 a 600 fr. voeten (z. p. 251 van deel 2), en indien de vermelde daadzaak van den ontdooiden grond op eene diepte van 400 voeten mij verwonderd heeft, het is alleen ter oorzake dat mij zulks *te vroeg* toescheen; en dewijl daardoor het vermogen aangeduid wordt eener snellere doordringing van de warmte voor de lagen die den grond te *Yakusk* uitmaken, dan die welke men tot heden in Europa onderzocht heeft, bezit. — Een nieuw werk over den tijd van koningin Elisabeth (*Queen Elisabeth and her times*) verzameld uit de ongedrukte briefwisseling det koningin met lord Burleigh, den graaf van Leicester, de secretarissen Walsingham en Smith, sir C. Hatton en anderen, maakt te *Londen* tegenwoordig veel opziens. De oorspronkelijke der hier verzamelde brieven bevinden zich in de *Harlysche*, *Cottonsche* en *Lansdownsche* verzamelingen van het Britsch Museum. — In de zoogenoemde *Phigalesche zaal* van dit Museum zijn thans de afgietsels der *Eginetische* beeldhouwwerken, waarvan de oorspronkelijke in de Münchener *Glyptothek* voorhanden zijn, ten toon gesteld. De engelsche bladen beklagen zich, dat men de het eerst door twee Engelschen de heeren Cockerell en Foster, in het jaar 1812, gevondene orginelen, die in schoonheid en belang slechts bij de door lord Elgin overgebragte marmerstukken achterstaan, in vreemde handen heeft laten komen. — Op eene bijeenkomst der commissie voor het gedenkstuk van Nelson, den 11den April gehouden, zijn de kosten van het monument op 30,000 ponden sterling bepaald. Den 11den Mei zou eene nieuwe bijeenkomst plaats hebben, om de gedaante en de plaatsing van het gedenkstuk te bespreken.

Frankrijk. — De fransche Akademie heeft besloten dat aan diegenen harer afgestorvene medeleden op welke de gebruikelijke biographische lofrede nog niet gehouden was geworden, deze hulding zoo spoedig de omstandigheden toelaten zou bewezen worden. Aan verscheidene Akademie-leden is de taak opgedragen, om zulke lofredenen op hunne afgestorvene voorgangers te houden, waaronder men Malesherbes, de kardinalen Maury en de Bernis telt. — In de zitting der Akademie van Wetenschappen te *Parijs* den 9den April gehouden, deed de heer Blainville, een verslag over de Zoölogische resultaten die op de reize rondom de wereld van het schip *de Bonite*, aan boord verkregen waren, betreffende de temperatuur van het menschelijk ligchaam op verschillende graden breedte. De personen op wie deze proeven genomen werden, behoorden tot het scheepsvolk en waren van onderscheiden ouderdom en van een verschillend temperament; hunne levenswijze en bezigheden overigens nagenoeg dezelfde. De proeven werden van de aankomst in *Rio-Janeiro*, af tot aan de terugkomst in *Frankrijk*, dagelijks, des namiddags ten drie ure, genomen. Uit meer dan 4000 waarnemingen was het gebleken, dat de temperatuur van het menschelijk ligchaam met de buiten-temperatuur slechts in geringe mate rijst en daalt. Zij daalt zeer langzaam, wanneer men zich uit een warm land in een kouder begeeft, maar rijst in het omgekeerde geval veel spoediger. Natuurlijkerwijs heeft er bij de onderscheidene personen een gering verschil plaats. De heeren Becquerel en Breschet deelden hunne proeven omtrent de temperatuur van het menschelijk ligchaam door middel van thermo-electrische werkingen mede. Het is bewezen, dat de mensch en vele warmbloedige dieren in eenen atmospheer kunnen leven, die 80° met de hunne verschilt; eensdeels toch zijn de bewoners der Noordpoolstreken gedurende een gedeelte van het jaar aan eene temperatuur blootgesteld, bij welke de kwik bevriest, en aan den anderen kant weet men, door de proeven van Blagden Banks en Fordyce, dat de mensch gedurende een korten tijd het uit kan houden in eene luchtgesteldheid waarvan de temperatuur die van het kokend water overtreft, zonder merkbare stoornis in het dierlijk organismus te ontwaren. De drie genoemde natuurkundigen verzekerden, dat de inwendige warmte van het ligchaam dezelfde bleef, wanneer de temperatuur der hen omgevende lucht zelfs tot 120 centigr. (96° Reaumur) steeg. Berger en Larocke bevonden daarentegen, dat hunne inwendige temperatuur omstreeks 4 tot 5 graden was gestegen, toen zij eenigen tijd lang in eene tot 90 centigr. (72° R.) heetgemaakte kamer doorgebragt hadden. Ten aanzien van de werking der koude op de inwendige warmte van den mensch, kwamen de waarnemingen insgelijks niet overeen. De kapitein Parry verzekerde, dat in de poolstreken, waar de temperatuur tot beneden het vriespunt van de

kwik daalt, de temperatuur van den mensch niet merkbaar verminderd was; John Davy vond daarentegen, dat de temperatuur van den mensch van de Polen naar den Equator toeneemt. De heeren Becquerel en en Breschet hebben bevonden, dat wanneer het menschelijk ligchaam 20 minuten lang in aanraking met water blijft, dat van 0°. tot 49 centigr. (49° 2' R.) heet gemaakt wordt, de warmte van de spieren slechts weinig verandering ondergaat. Zij bevonden, dat eene sterke aderlating bij een man van 40 jaren geen invloed had op de inwendige warmte van het ligchaam. — De minister voor het openbaar onderwijs heeft den heer L. Levrault, van *Straatsburg*, met een onderzoek belast van de archiven der oude vrije en keizerlijke steden van den *Elzas*, waarin nog vele tot dus ver veronachtzaamde belangrijke documenten moeten gevonden worden. — Den heer Raoul Rochette is van wege het gouvernement eene wetenschappelijke zending en archeologische nasporingen in *Griekenland* en *Klein-Azie*, opgedragen geworden. Een jeugdig architect, de heer Morey, voormalig kweekeling aan de fransche school te *Rome*, zal den heer Rochette vergezellen. — De hoogleeraar in de Arabische taal E. de Salle, die met eene wetenschappelijke zending in den *Levant* belast is, bevond zich in de vorige maand te *Cairo*, waar hij door Mehemed-*Ali* met welwillendheid ontvangen en in de gelegenheid gesteld werd om in de Bibliotheek van *Al Azhar* de verlangde nasporingen te doen. Hij zou verder eenen togt in het zuidelijk *Egypte* ondernemen. — Wijlen de heer Sylvestre de Sacy heeft de verzameling zijner handschriften aan de koninkl. Bibliotheek vermaakt.

Ter Amsterdamsche Beurs van gisteren (27 *April*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 54 3/16, 1/4, 5/16; dito 5 pCt. 101 [illegible]; Kansb. *f* 25; Amort-Synd. 4½ pCt. 95 7/8; Handelm. 184 [illegible]; O. I. 5 pCt. 99 9/16; Ardoin 85 £ 18 [illegible]; Pass. 4 7/8; Met. 5 pCt. 103 1/16; Col. 19 9/16; Eok. bl. Gr. 15 [illegible]; Bras. 78.

Koninklijke Nederlandsche Loterij.

Bij MOEREL & COMP., Splitters te *Breda*, alwaar, sedert de 169ste Loterij, de kapitale prijzen van *f* **100,000**, twee van *f* **20,000**, *f* **10,000**, *f* **5000** en *f* **2,500** en verscheidene prijzen van *f* **1000**, alsmede premie van *f* **2000**, en minder zijn gevallen, is nu weder in de thans trekkende 174ste Loterij, getrokken

op N°. **16,039**,

de kapitale prijs van *f* **20,000**, op N°. **18,095** de prijs van *f* **1000** en op N°. **6529** de premie van *f* **400**.

Bij bovengemelde zijn nog te bekomen Heele en Gedeelten van Loten; prijs volgens de Conditien.

AL WEER IETS GOEDS.

Bij J. KUIZER, geautoriseerd Debitant der Koninklijke Nederlandsche Loterij te *Oosterhout*, alwaar in de vorige Loterijen onderscheidene kapitale prijzen zijn getrokken, is in de thans afgeloopene 1ste Klasse der **174**ste Loterij, wederom getrokken op N°. **16039**, de kapitale prijs van *f* **20,000**, en op No. **18095**, een prijs van *f* **1000**, onder de Handteekening van MOEREL en COMP., te *Breda*.

*** BIERBROUWERS en AZIJNMAKERS in de steden *Delft*, *Dordrecht*, *'s Gravenhage*, *Leyden* en *Rotterdam*, verzoeken hunne geëerde Klanten, wel zeker te willen zorgen, dat zij al het VAATWERK, hetwelk zich onder hun bevindt, en niet met het merk O. V. voorzien is, met de eerste gelegenheid aan de Fabrikanten terugzenden, daar deze, volgens Koninklijk besluit, na primo Julij eerstkomende geen ongebrand Vaatwerk meer mogen aannemen.

*** IEMAND nog een PLAATSVERVANGER voor de NATIONALE MILITIE benoodigd hebbende, voor *Zuid-Holland* of *Noord-Braband*, kan bij den ondergeteekende op eene civiele en solide voorwaarde bediend worden, de Gelden in kas houden en zelven aan bovengemelden uitbetalen.

TIMMERMANS PIETERSE,
Zaakwaarnemer te Goes.

*** Het Kerkbestuur der *St. Antonius* Parochie te *Breda*, zal op Donderdag den derden Mei aanstaande, des voormiddags ten tien ure, door het ministerie van een daartoe bevoegd Ambtenaar, in de voormalige Kerk de Nieuwstraat, publiek Verkoopen, eenige GOEDEREN, gediend hebbende tot gebruik dezer Kerk, als een Altaar *Corinthisch* bewerkt, twee Zij-Altaren, een Orgel, Beelden, Schilderijen en Lampen, zeer geschikt ter verlichting van Kamoren en Schoolvertrekken, Kisten, Kasten, eenige oude Afbraak, en al hetgeen verder ten voorschijn zal worden gebragt.

Het Altaar en Orgel zijn dagelijks in de Kerk de Nieuwstraat te bezigtigen.

BIJ TOEVAL EN OP VOORDEELIGE VOORWAARDEN

UIT DE HAND TE KOOP.

Het Hôtel *des Pays-Bas*, te *Breda*, alsmede eene HUIZINGE, staande regt over gemeld Logement. Te bevragen bij de Eigenaars aldaar.

VERKOOPING VAN

ONROERENDE GOEDEREN,

te STEENBERGEN.

De Notaris J. VAN DER ZAAG, residerende te *Steenbergen*, zal, ten verzoeke van J. BAATEN, Landbouwer in de Gemeente *Steenbergen*, en de verdere geïnteresseerden, op Maandag den 30. April 1838, ten huize van den Kastelein A. VAN DE KAR, ter inzet veilen, en op Maandag den 14. Mei daaraanvolgende, ten Huize van den Kastelein A. LAANEN, aan den meestbiedenden of hoogstmijnenden, Verkoopen:

1°. Eene kapitale HOFSTEDE, met 51 Bunders, 12 Roeden, 60 El extra goede LANDEN, daartoe behoorende, staande en gelegen in den Polder *de Oude Heye*, Gemeente *Steenbergen*.

2°. Een perceel BOUWLAND, groot 3 Bunders, 09 Roeden, 50 El, gelegen als voren, en

3°. Een perceel BOUWLAND, groot 2 Bunders, 07 Roeden, 60 el, gelegen in den Polder *Kruisland*, Gemeente voornoemd.

Alles breeder bij Biljetten omschreven.

Zijnde deze Goederen inmiddels uit de Hand te Koop.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den Notaris VAN DER ZAAG, voornoemd.

STOOMBOOTEN

WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Varende in het Beurt voor tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, vice versa.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE,
alle dagen 's morgens [illegible] ure, en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN,
alle dagen, 's morgens ten [illegible]

Zullende dadelijk bij aankomst te *Rotterdam* eene, zeer geschikte DILIGENCE gereed zijn, om de Passagiers [illegible] te vervoeren, [illegible] 's morgens ten half vier ure te [illegible] bij J. STAAS, op de [illegible]kade, zal afrijden eene DILIGENCE, ten einde voor het vertrek der STOOMBOOT te *Rotterdam* aan te komen.

*** Bij P. WEDTS DE SWART, te *Vlissingen*, is van de pers gekomen en wordt bij de Gebroeders VAN CLEEF te *'s Gravenhage* uitgegeven:

BIJDRAGEN TOT DE KRIJGSKUNST,

INZONDERHEID TOT DE

VERSTERKINGS-KUNST EN HARE GESCHIEDENIS.

Eerste Bijdrage.

MEMORIE OVER DE VERSTERKINGS-KUNST,

GEVATTENDE DE ONTWIKKELING VAN KRAGTIGE

VERDEDIGINGS-MIDDELEN,

DOOR DEN [illegible] INGENIEUR

W. F. CAMP.

Met Platen. — Prijs *f* [illegible]

Deze Memorie bevat hoofdzakelijk: 1°. Algemeene bemerkingen opzigtelijk de Versterkings-kunst en hare vorderingen; 2°. *Gewijzigde* denkbeelden der *Ouden*, van *Montalembert*, *Carnot*, *Bousmard*, *Merkes*, *Choumara* enz., in overeenstemming met de vorderingen der Krijgskunst in het algemeen en de leer der moderne Ingenieur-school in het bijzonder; 3°. Nieuwe denkbeelden omtrent de profillen van op eenen lagen horizont gebouwde vestingen; 4°. Nieuwe denkbeelden betrekkelijk de [illegible] en [illegible] enz. enz.

*** Door BROESE & COMP., te *BREDA*, is dezer dagen in 't licht gegeven:

ALMANAK

DER

KONINKLIJKE MILITAIRE AKADEMIE, [illegible]

TWEEDE JAARGANG. PRIJS [illegible]

Van den Eersten Jaargang, in 1830 uitgegeven, zijn nog eenige Exemplaren bij de Uitgevers voorhanden, [illegible] den Tweeden Jaargang voor de helft van den [illegible] prijs, zijnde *f* 1 — , worden afgeleverd.

Te Breda, bij BROESE en COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.